

POSTANOWIENIE Z DNIA 20 GRUDNIA 2006 R.

I KZP 31/06

Zwrot „przewozi przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub terytorium innego państwa środki odurzające” (art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, Dz. U. Nr 179, poz. 1485 ze zm.) oznacza ich nielegalne przemieszczenie co najmniej przez jedną granicę państwa.

Przewodniczący: sędzia SN P. Hofmański.

Sędziowie SN: D. Rysińska, R. Sądej (sprawozdawca).

Prokurator Prokuratury Krajowej: B. Mik.

Sąd Najwyższy w sprawie Wojciecha B. i Krzysztofa G., po rozpoznaniu przedstawionego na podstawie art. 441 § 1 k.p.k. przez Sąd Apelaacyjny w K., postanowieniem z dnia 4 października 2006 r., zagadnienia prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy:

„Czy zawarte w art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 179, poz. 1485) określenie „przewozi przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej” dotyczy przewożenia wymienionych w ustawie środków, substancji i słomy makowej przy przekroczeniu przez sprawcę przynajmniej jednej granicy międzypaństwowej RP, czy także przemieszczania narkotyków wyłącznie w obrębie terytorium Państwa?”

p o s t a n o w i ł odmówić podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w K. przedstawione na wstępie zagadnienie prawne sformułował w następującej sytuacji procesowej.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w N. dwaj oskarżeni zostali uznani za winnych m. in. tego, że w dniu 16 maja 2005 r. w Z., G. i B., wbrew przepisom ustawy przewozili przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, posiadając w ten sposób, znaczną ilość substancji psychotropowej (...); czyn ten zakwalifikowano jako wyczerpujący znamiona art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 ze zm.) w zb. z art. 62 ust. 1 i 2 tej ustawy w zw. z art. 11 § 2 k.k.; przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k., na podstawie art. 55 ust. 3 ustawy oskarżonym wymierzono kary pozbawienia wolności i kary grzywny.

Apelacje od powyższego wyroku wnieśli obrońcy obu oskarżonych oraz prokurator. W zakresie istotnym z punktu widzenia sformułowanego zagadnienia, obrońca jednego z oskarżonych i prokurator, podnieśli zarzuty obrazy prawa materialnego – art. 55 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, polegające na wyrażeniu błędnego poglądu prawnego, że przewiezienie środków odurzających czy substancji psychotropowych przez terytorium RP, bez przekroczenia jej granic, wyczerpuje znamiona tego przestępstwa.

Rozważając te zarzuty odwoławcze Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, że wobec innego określenia znamion w art. 55 ust. 1 ustawy z 2005 r. w stosunku do art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 75, poz. 468 ze zm.), a przede wszystkim rezygnacji z terminu „tranzyt”, powstało zagadnienie, „czy dla «przewozu» (...) przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymagane jest przewiezienie narkotyków z jednego państwa do drugiego przez terytorium

Polski – jako odpowiednika określenia «tranzyt», skoro przecież pojęcia przywóz, wywóz to jakościowo zupełnie coś innego niż przewóz”. Dalej jednak stwierdza Sąd Apelacyjny, że nie jest możliwe zaakceptowanie tezy, że ustawodawca dokonał dekryminalizacji tranzytu narkotyków, a literalna interpretacja opierająca się na założeniu, iż art. 55 ustawy z 2005 r. penali-
zuje każde przewożenie narkotyków „przez terytorium” Polski, nawet po-
między blisko położonymi miejscami, mogłaby prowadzić do sytuacji ab-
surdalnych, oderwanych od intencji ustawodawcy.

Stwierdzając, że dotychczas brak w tej materii orzecznictwa oraz lite-
ratury przedmiotu, a treść art. 55 ust. 1 ustawy z 2005 r. nie jest jedno-
znaczna, Sąd Apelacyjny uznał za zasadne skorzystanie z instytucji prze-
widzianej w art. 441 § 1 k.p.k.

Odpowiadając na wystąpienie Sądu Apelacyjnego Prokurator Proku-
ratury Krajowej złożył wniosek o odmowę podjęcia uchwały, jako że wątpli-
wość przedstawiona przez Sąd Apelacyjny „w żadnym wypadku nie zasłu-
guje na miano istotnej (...)”, wymagającej zasadniczej wykładni ustawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stanowisko Prokuratora Prokuratury Krajowej jest w pełni zasadne.
Rzeczywiście jest tak, że treść art. 55 ust. 1 ustawy w tej płaszczyźnie, w
jakiej sformułowane zostało pytanie, nie wymaga dokonywania przez Sąd
Najwyższy zasadniczej wykładni w rozumieniu art. 441 § 1 k.p.k. Nie wy-
maga tym bardziej, że realia rozpoznawanej sprawy nie dają podstaw do
wyrażania przedstawionych przez Sąd Apelacyjny wątpliwości prawnych co
do subsumcji dokonanych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycz-
nych.

Faktem jest, że Sąd Okręgowy czyn oskarżonych, polegający na
przewożeniu znacznej ilości substancji psychotropowych pomiędzy trzema
blisko położonymi polskimi miejscowościami, zakwalifikował również z art.
55 ust. 3 ustawy z 2005 r. (w kumulatywnym zbiegu z art. 62 ust. 1 i 2 tej

ustawy). Tyle tylko, że takie rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji w najmniejszym stopniu nie daje podstaw do wniosku, iż przepis art. 55 ust. 1 – jak ujął to Sąd Apelacyjny – „nasuwa rozbieżności interpretacyjne”.

W pierwszym rzędzie trzeba zauważyć, że poza stwierdzeniem *ex cathedra*, iż przyjęta kwalifikacja „nie budzi wątpliwości”, Sąd Okręgowy na poparcie swojego stanowiska nie przedstawił żadnej prawnej argumentacji.

Natomiast argumentacja taka przedstawiona została już w apelacjach obrońcy jednego z oskarżonych i oskarżyciela publicznego (w szczególności w tej ostatniej), przy czym warto dostrzec, że zbieżnie, pomimo przeciwnych stron procesowych.

Sąd odwoławczy w uzasadnieniu swego wystąpienia nie podjął analizy argumentów apelacyjnych. Tym niemniej, odwołując się do tezy o braku podstaw do uznania, że ustawodawca zrezygnował z penalizacji nielegalnego tranzytu narkotyków przez terytorium Polski oraz wskazując na „absurdalność” sytuacji do jakich prowadzi taka interpretacja jaką przyjął Sąd Okręgowy, jednoznacznie opowiedział się za jej odrzuceniem.

Niniejsze wystąpienie ocenić należy jako pochopne, niepoprzedzone rzetelną analizą i oceną zagadnienia, niepoparte rzeczową argumentacją wykazującą, że istotnie wyłoniło się zagadnienie prawne wymagające zasadniczej wykładni ustawy w trybie art. 441 § 1 k.p.k.

Oczywiście zasadnie Sąd Apelacyjny dostrzegł, że odpowiednikiem obowiązującego art. 55 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 ze zm.) był art. 42 ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 75, poz. 468 ze zm.), co do którego nigdy nie wyrażano wątpliwości, że dotyczy tych sytuacji faktycznych, w których występował element międzynarodowy – nielegalnego przemieszczania narkotyków co najmniej przez jedną granicę. Już samo brzmienie art. 55 ust. 1 ustawy z 2005 r. nie pozostawia wątpliwości,

że i ten przepis reguluje także tę sferę obrotu środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi lub słomą makową.

Niczego w tej mierze nie zmienia zastąpienie przy określaniu znamion tego występkę zwrotu „przewozi w tranzycie”, zwrotem „przewozi przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”. Zwrot „przewozi przez”, usytuowany w art. 55 ust. 1 ustawy obok takich terminów, jak „przywóz”, „wywóz”, „wewnątrzwspólnotowe nabycie” czy „wewnątrzwspólnotowa dostawa”, w sposób zupełnie jednoznaczny, i to w ramach wykładni językowej, uwzględniającej wszak także reguły składni całego interpretowanego przepisu (por. L. Morawski: Wykładnia w orzecznictwie sądów. Komentarz, Toruń 2002, s. 122 i n.; M. Zieliński: Wykładnia prawa. Zasady. Reguły. Wskazówki, Warszawa 2002, 143 i n.), zupełnie jednoznacznie wskazuje na objęcie zakresem normowania tylko tych sytuacji, w których dochodzi do przemieszczenia narkotyków przez co najmniej jedną granicę. Poza „przewozem”, pozostałe cztery tzw. znamiona czasownikowe zostały legalnie zdefiniowane w punktach 21, 32, 33 i 36 artykułu 4 ustawy, gdzie wprost mowa o przemieszczaniu narkotyków „z”, „poza” bądź „na” terytorium RP lub Wspólnoty Europejskiej. Wprawdzie „przewóz” nie został w ten sposób zdefiniowany, ale to tej postaci wprost dotyczy przepis art. 37 ust. 6 ustawy – w ogóle nie dostrzeżony przez Sąd Apelacyjny – stanowiący, że „przewóz przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków odurzających (...) jest dozwolony na podstawie pozwolenia na wywóz, wydanego przez właściwe władze kraju wywozu dla każdej przesyłki”. To „pozwolenie na wywóz ...właściwych władz kraju wywozu”, nie pozostawia już żadnych wątpliwości, że znamień „przewozu” nie dotyczy przemieszczenia narkotyków w granicach Polski, a więc „po” (a nie „przez”) terytorium RP.

W tym stanie rzeczy zbędne staje się prezentowanie dalszych argumentów przemawiających za jednoznacznością normatywnej treści art. 55 ust. 1 ustawy, a odwołujących się do wykładni historycznej i celowościowej,

jak również do konsekwencji wynikających z ratyfikowania przez Polskę szeregu międzynarodowych konwencji dotyczących środków odurzających, substancji psychotropowych i zwalczaniu ich nielegalnego obrotu. Autor komentarza do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r., choć krytycznie odniósł się do braku w ustawie legalnej definicji terminu „przewóz”, to analizując treść art. 55 ust. 1, nie wyrażał najmniejszych wątpliwości co do tego, że niejasno miałyby zeń wynikać, iż dotyczy „przestępstwa o charakterze międzynarodowym” (T. Srogosz, Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii. Komentarz, Warszawa 2006, s. 379 i n. oraz s. 286).

Rozumowanie to doprowadziło Sąd Najwyższy do przekonania, że przedstawione przez Sąd Apelacyjny zagadnienie prawne nie wymagało zasadniczej wykładni ustawy, co implikowało wydanie postanowienia o odmowie podjęcia uchwały.